

breangrijde onderzoeksvraagstuk, R'n van verdediging,
vernietiging

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIVe KAMER

A R R E S T

**nr. 223.185 van 17 april 2013
in de zaak A. 205.297/XIV-34.318**

In zake :

bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Eline Soons
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Brusselstraat 59
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de COMMISSARIS-GENERAAL VOOR DE VLUCHTELINGEN EN
DE STAATLOZEN

I. Voorwerp van het beroep

1. Het cassatieberoep, ingesteld op 21 juni 2012, strekt tot de vernietiging van het arrest nr. 81.530 van 22 mei 2012 van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij beschikking nr. 8729 van 9 juli 2012 wordt het cassatieberoep toelaatbaar verklaard.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekster heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Robert Vander Elstraeten heeft een verslag opgesteld, op grond van artikel 16 van het koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatie-procedure bij de Raad van State.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 30 januari 2013 om 10.30 uur.

Staatsraad Carlo Adams heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Eline Soons, die verschijnt voor de verzoekster, en attaché Katrien Allyns, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Robert Vander Elstraeten heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. De verzoekster komt op 5 januari 2011 België binnen en verklaart zich op 6 januari 2011 vluchteling. De commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen neemt op 13 februari 2012 een beslissing tot weigering van de vluchtelingenstatus en weigering van de subsidiaire beschermingsstatus.

Op 9 maart 2012 tekent de verzoekster tegen die weigeringsbeslissing beroep aan bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Met een arrest van 22 mei 2012 weigert de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen zowel de vluchtelingenstatus als de subsidiaire beschermingsstatus aan de verzoekster. Dit is het bestreden arrest.

IV. Onderzoek van de middelen

Enig middel

Uiteenzetting van het middel

4. De verzoekster werpt in een enig middel de schending op van artikel 39/2 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (Vreemdelingenwet), samen met een schending van de formele en de materiële motiveringsplicht, van het recht op verdediging en

het recht op tegenspraak, en van het gezag van gewijsde van de beslissingen van de algemene vergadering, samen met de materiële motiveringsplicht.

Zij citeert uit de punten 3.1.1 en 3.2.3 van het bestreden arrest en voert aan dat de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen daarin een eigen onderzoek naar de situatie van de verzoekster in Somalië heeft gevoerd of bij het onderzoek ten gronde eigen kennis heeft gebruikt, zonder bronvermelding, zonder dat de bronnen in het administratief dossier aanwezig zijn en zonder dat de partijen er zelf standpunt over hebben ingenomen.

De verzoekster stelt dat de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen zich te dezen meermaals steunt op informatie die niet in het administratief dossier voorkomt noch door de partijen is aangereikt. Die informatie heeft mee het oordeel beïnvloed dat de verzoekster niet aantoot de Somalische nationaliteit te bezitten, op grond waarvan haar de vluchtelingenstatus en de subsidiaire beschermingsstatus zijn geweigerd. Al worden in het bestreden arrest ook andere motieven aangehaald, dat oordeel werd slechts door accumulatie van eensluidende vermoedens bereikt en het komt volgens de verzoekster de Raad van State niet toe na te gaan of de resterende motieven de beslissing voldoende ondersteunen. Daarom dringt zich een vernietiging van het bestreden arrest op.

De verzoekster acht aldus het recht op tegenspraak en het recht op verdediging geschonden. Naast de eigen inlichtingen van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, wordt in het bestreden arrest niet op afdoende wijze aangetoond waarom de verzoekster niet de Somalische nationaliteit zou bezitten, zodat de formele motiveringsplicht is geschonden. De motivering van het bestreden arrest kan alleszins niet de conclusie ervan dragen, zodat minstens de materiële motiveringsplicht is geschonden.

De verzoekster vervolgt dat de andere argumenten om het bestreden arrest te staven worden geput uit het feit dat zij bepaalde kennisvragen onvoldoende zou hebben kunnen beantwoorden. Zij verwijst naar het arrest van de algemene vergadering van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen nr. 45.395 van 24 juni 2010 waaruit zij afleidt dat de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen ook in dit kader rekening had moeten houden met het profiel van de verzoekster als Somalische vrouw met beperkte levenservaring en niet enkel had mogen afgaan op het al dan niet juist beantwoorden van bepaalde vragen. Vermits ook de resterende motieven de weigeringsbeslissing niet kunnen dragen, is de materiële motiveringsplicht geschonden.

5. In de memorie van antwoord betwist de verwerende partij niet dat de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen de regels van het tegensprekelijk debat moet eerbiedigen, dat hij geen eigen onderzoeksdaden kan stellen doch zich slechts op het rechtsplegingsdossier en daarbuiten enkel op algemeen bekende feiten kan steunen en dat hij, indien die gegevens niet zouden volstaan, de beslissing van de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen kan vernietigen en voor verder onderzoek terugsturen naar de commissaris-generaal.

Te dezen is de verwerende partij in de aanvankelijk bestreden beslissing reeds ingegaan op het determinerende belang van het clansysteem in Somalië en op de gebrekkige kennis dienaangaande van de verzoekster, waardoor de verklaringen van deze laatste over haar Somalische nationaliteit worden ondergraven. Al werd het gehele rapport van het African Studies Centre van Leiden niet aan het administratief dossier toegevoegd, het gaat volgens de verwerende partij om publieke informatie uit een openbare bron die ook via het internet kan worden geraadpleegd.

In de aanvankelijk bestreden beslissing wordt verder verwezen naar informatie in het administratief dossier waaruit blijkt dat het Somalisch niet enkel in Somalië maar ook in een aantal buurlanden wordt gesproken, zodat het gebruik van de Somalische taal geen afdoende bewijs van dezelfde nationaliteit vormt. De verwerende partij stelt vast dat in het bestreden arrest ook op rechtspraak en algemene rapporten over vrouwenbesnijdenis die de verzoekster had bijgebracht wordt geantwoord. De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen heeft zich niet op gegevens buiten het administratief en het rechtsplegingsdossier gesteund, geen eigen onderzoeksdaden gesteld, noch de regels van het tegensprekelijk debat geschonden.

Wat het arrest van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen nr. 45.395 van 24 juni 2010 betreft, merkt de verwerende partij op dat het gezag van gewijsde niet kan worden geschonden bij een uitspraak in een ander geschil en dat dergelijke arresten geen precedentswaarde hebben, zodat andersluidende uitspraken mogelijk zijn. Bovendien kan de door de verzoekster aangehaalde zaak niet met de huidige zaak worden vergeleken omdat in de huidige zaak slechts elementaire kennisvragen aan de verzoekster waren gesteld en haar gebrek aan kennis niet door haar voorgehouden profiel van een Somalische vrouw met beperkte levenservaringen kan worden verklaard. De gestelde vragen betroffen haar directe en persoonlijke leefwereld en volgens het bestreden arrest “staat het profiel dat verzoekster

thans in het verzoekschrift van zichzelf schetst als geïsoleerde, onwetende vrouw in een door mannen gedomineerde maatschappij, volledig haaks op haar profiel als handelaarster en zakenvrouw”.

6. In de memorie van wederantwoord herhaalt de verzoekster het middel. Zij voegt toe dat het document betreffende het clansysteem in Somalië, waarnaar de verwerende partij verwijst, als stuk ontbreekt evenals de bronvermelding, zodat moet worden aangenomen dat de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen zelf onderzoek heeft gedaan, zonder dat de verzoekster zich daarop heeft kunnen verweren. De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen heeft ook zelf onderzoek gedaan over de rol van de vrouw in de Somalische samenleving, zonder dat de verwerende partij daarover stukken heeft bijgebracht. De verzoekster heeft zich niet kunnen verdedigen tegen het oordeel in het bestreden arrest over de clankennis en de Somalische maatschappij.

Beoordeling

7.1. De verzoekster werpt de schending van de materiële motiveringsplicht op omdat “de motivering van het bestreden arrest de beslissing tot weigering van de vluchtelingenstatus en de status van subsidiaire bescherming niet voldoende kan dragen”. Vermits de algemene beginselen van behoorlijk bestuur niet van toepassing zijn op juridictionele beslissingen zoals het bestreden arrest, is het enige middel in die mate niet-ontvankelijk.

7.2. Bij de behandeling van beroepen met volle rechtsmacht tegen de beslissingen van de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen is de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen gebonden door het rechtsplegingsdossier en hetgeen de partijen aanvoeren. Daarbuiten kan hij zich enkel op algemeen bekende feiten steunen. Hij heeft geen eigen onderzoeksbevoegdheid doch hij kan, wanneer het voorgaande niet zou volstaan, de beslissing van de commissaris-generaal vernietigen en de zaak voor verder onderzoek naar de commissaris-generaal terugsturen.

In de aanvankelijk bestreden beslissing was reeds geoordeeld dat de kennis van de Somalische taal geen bewijs van de beweerde Somalische nationaliteit van de verzoekster vormt “omdat de Somalische taal niet alleen in Somalië zelf wordt gesproken maar eveneens in een aanzienlijk deel van de buurlanden van Somalië, zoals Djibouti,

Ethiopië en Kenia (zie informatie in administratief dossier)” en dat die kennis bijgevolg geen afbreuk doet aan de andere vaststellingen inzake de ongeloofwaardigheid van de voorgehouden nationaliteit. In het bestreden arrest wordt de kritiek van de verzoekster tegen dat motief beantwoord met de vaststelling dat de loutere kennis van de Somalische taal onvoldoende is om aannemelijk te maken dat de verzoekster van Somalische afkomst en nationaliteit zou zijn, waarbij wordt opgemerkt dat de Somali-bevolkingsgroep niet enkel in Somalië maar ook in Djibouti, Ethiopië, Kenia en Jemen voorkomt en na de val van het Siad Barre-regime over de gehele wereld is uitgeweken en dat de opsomming in het bestreden arrest van landen waar de Somalische taal wordt gesproken dus niet exhaustief is. Daarmee wordt in het bestreden arrest de kritiek van de verzoekster beantwoord en wordt gesteund op informatie die reeds in de aanvankelijk bestreden beslissing wordt vermeld en die uit het stuk “Clan distribution of the Somalis in Horn of Africa” blijkt. Het gaat niet om een eigen onderzoek door of eigen kennis van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen en er is wat dat betreft dus geen schending van het recht op verdediging, waarvan het recht op tegenspraak deel uitmaakt, noch een overschrijding van de in artikel 39/2, § 1, van de Vreemdelingenwet vastgestelde bevoegdheid. Het enige middel is in die mate ongegrond.

7.3. In het bestreden arrest wordt de voorgehouden Somalische nationaliteit verder ongeloofwaardig bevonden, onder meer wegens verzoeksters gebrekkige kennis van de clanstructuren en dit in de volgende bewoordingen:

“Dergelijke doorgedreven onwetendheid over de gestructureerde clancontacten ondermijnt volkomen verzoeksters beweerde herkomst nu ze het sociale en economische leven bepalen in Somalië en de kennis hiervan onmisbaar is in het dagelijkse leven, het huwelijk, familiëkwesities, het handelsverkeer en bovendien levensnoodzakelijk tijdens gevechten of conflicten. De clan in Somalië is zowel een sociaal bindmiddel als een element van maatschappelijke repulsie, de clanstructuren en de familiale clangeschiedenis worden reeds op zeer jonge leeftijd aan kinderen aangeleerd en doorheen het leven verder geïllustreerd. Verzoekster is dan ook niet ernstig wanneer zij beweert dat ‘het clansysteem is een onderwerp dat eerder onder mannen wordt besproken’, noch is aannemelijk dat haar eigen ouders haar nooit veel over de clans zouden hebben verteld te meer nu ze opgroeide voor de burgeroorlog. Waar verzoekster verder argumenteert geen degelijke opleiding te hebben gekregen, gaat zij eraan voorbij dat een gebrek aan schoolse opleiding in casu geheel irrelevant is nu de Somalische maatschappij in essentie een orale maatschappij is en maatschappelijke gegevens dan ook mondeling worden doorgegeven”.

De vaststellingen in het bestreden arrest betreffende het belang van de gestructureerde clancontacten voor het sociale en economische leven, de onmisbaarheid van

de kennis daarvan voor het dagelijkse leven en zelfs de levensnoodzakelijkheid van die kennis tijdens gevechten of conflicten, vinden geen steun in de het rechtsplegings- of het administratief dossier. Daarin bevinden zich immers enkel het hierboven genoemde stuk over de verspreiding van de Somalische taal, een kaart van “Somalia: lower Juba region, Kismayo district” en een stuk over het verbod op FGM-activiteiten door Shabaab. Geen van deze stukken bevat informatie over het belang van de clanstructuren. Op de map “landeninformatie” in het administratief dossier wordt verwezen naar een stuk “The Total Somali Clan Genealogy” van het African Studies Centre te Leiden, doch daarvan bevindt zich geen volledige kopie in het dossier. Enige vindplaats daarvan op het internet wordt in het administratief dossier niet vermeld, zodat de bewering in de memorie van antwoord dat het volledige document op het internet kan worden geraadpleegd, niet dienend is.

Verzoeksters uitleg dat “ze niet kon gaan en staan waar zij wenste, net zoals alle vrouwen in Somalië” en “dat zij als Somalische vrouw minder toegang had tot informatie”, wordt door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen “niet ernstig (bevonden) in het licht van de specifieke rol van vrouwen in de Somalische gemeenschap en bij familiezaken”. Het rechtsplegingsdossier bevat ook daarover geen enkele informatie, zodat de eerste rechter blijkbaar op zijn eigen kennis heeft gesteund.

Door zich te steunen op de essentiële rol van de clanstructuren in het dagdagelijkse leven in Somalië en op de specifieke rol van vrouwen in de Somalische gemeenschap en bij familiezaken, zonder dat hiervan sprake is in het rechtsplegingsdossier, heeft de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen artikel 39/2, § 1, tweede lid, 2°, van de Vreemdelingenwet en het recht op verdediging als algemeen rechtsbeginsel waarvan het recht op tegenspraak deel uitmaakt, geschonden. Het enige middel is in die mate gegrond en die vaststelling volstaat voor de vernietiging van het bestreden arrest.

BESLISSING

- 1. De Raad van State vernietigt het arrest nr. 81.530 van 22 mei 2012 van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.**
- 2. Dit arrest zal in de registers van voormelde Raad worden overschreven, en melding ervan zal worden gemaakt op de kant van het vernietigde arrest.**

3. De zaak wordt verwezen naar een anders samengestelde kamer van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

4. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het cassatieberoep, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van zeventien april tweeduizend dertien, door de Raad van State, XIVE kamer, samengesteld uit:

André Beirlaen,	kamervoorzitter,
Carlo Adams,	staatsraad,
Pierre Barra,	staatsraad,
met bijstand van	
Joris Casneuf,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Joris Casneuf

André Beirlaen